

ԳՐԻ ԱՐԺԵՔԸ

Բանալի բառեր՝ Գյուղական գրադարան, գիրք, միջոցառումներ, գրքերի սպասարկում:

Keywords. Village library, book, events, book services.

Գեղամա լեռների միջով անցնող Հրազդան գետի երկկողմ լանջերի գրկում ծվարել է Գեղարքունիքի մարզի Դդմաշեն գյուղը, որի հայրենասեր, ավանդապահ, մշակութային ու ընթերցասեր բնակիչները այստեղ են հաստատվել 1828թ. Արևմտյան Հայաստանի Մակու քաղաքից՝ շենացնելով այս գեղեցիկ անկյունը: Գյուղում գործող միջնակարգ դպրոցի, մանկապարտեզի, կապի բաժանմունքի, պոլիկլինիկայի կողքին իր ուրույն տեղն ունի գրադարանը, որը 1955թ. առ այսօր (շուրջ վեց տասնամյակ) սպասարկում է մոտ 2800 ազգաբնակչության: Հաճելի և գողտրիկ անկյուն է Դդմաշենի գրադարանը՝ լուսավոր և ընդարձակ սենյակներով: Այն ունի գրապահոց, ընթերցասրահ, մանկական բաժին, Վերնատուն, դասարան, թանգարանային բաժին: Մուտքի մոտ ընթերցողը կարդում է. «Գլխարկը հանած մտեք գրադարան, որովհետև տաճար եք մտնում»: Այս տողերից արդեն ընթերցողը լցվում է հարգանքով դեպի գիրքն ու գրականությունը: Աշխարհը այս սքանչելի վայրի տեղը չգիտի, բայց այս անկյունը աշխարհի մասին հազարավոր գրքեր է պահում, պահպանում: Գրադարանը տարիներ շարունակ իր շուրջն է հավաքել գրքասերներին, ընթերցողների ու գյուղաշխարհի մարդկանց: Գրադարանի շնորհիվ գյուղը պահում է կապը աշխարհի հետ: Այստեղ 43 տարի է, ինչ աշխատում է բանասեր, մատենագետ և ջութակահար, գործի նվիրյալ Ֆլորա Գրիգորյանը, որին ծննդավայրում «Գրադարանի աղջիկ» են անվանում: Նրա կողմից նախաձեռնված, կազմակերպված յուրաքանչյուր միջոցառում մի յուրօրինակ, ինքնատիպ շեշտ է ունենում, որը գրավում է գյուղի բնակչությանը: Նվիրված լինելով գրքին, գրականությանը՝ նա այսօր առաջնորդում է գյուղի երիտասարդ սերնդին՝ ցույց տալով կյանքում ճիշտ դրսևորվելու, սեփական ուղին գտնելու և հաստատվելու ճանապարհը: Նրա համար գիրքը պատմություն է, երեկն ու այսօրը, իր կենսագրության մի հատվածը:

Հենց սա է պատճառը, որ գրադարանավարուհին արժանացել է «ՀՀ մշակույթի վաստակավոր գործիչ» և «Դոմաշեն գյուղի պատվավոր քաղաքացի» կոչումներին: Նրա գործի հայեցակարգը մշակույթն է: Գրադարանի աշխատանքային պրոցեսում նա կարևորում է մարդկային ճիշտ հարաբերությունները, ընթերցողների նկատմամբ պատշաճ վերաբերմունքը, գրադարանի ներքին ճիշտ կահավորանքն ու ձևավորումը, գրականության համալրումը:

Դոմաշենի գրադարանն առանձնանում է կազմակերպված միջոցառումների որակով, որոնք, ըստ գրադարանավարուհու, կապ են ստեղծում ընթերցողի և գրադարանի միջև: Իսկ միջոցառումների տարեգրությունը բավական հարուստ է: Այստեղ հյուրընկալվել են Հովհաննես Շիրազը, գուսան Շահենը, Արաքայա Գյուլզադյանը, Վազգեն Գաբրիելյանը, Լևոն Անանյանը, Կարպիս Սուրենյանը, Հովհաննես Գրիգորյանը, Էդուարդ Միլիտոնյանը և ուրիշներ: Այստեղ կազմակերպված միջոցառումներից պետք է հիշատակել Գրիգոր Նարեկացուն նվիրված երեկոն, Հայոց գրերի 1600-ամյակին, Երևանը Գրքի մայրաքաղաք հռչակելու և հայ գրատպության 500-ամյակին նվիրված միջոցառումները: Պարբերաբար կազմակերպվում են ցուցահանդեսներ, շնորհանդեսներ, պատի թերթեր: Առանձնահատուկ ձևով այստեղ նշվում է «Հանրապետական գրադարանային շաբաթը», իսկ 2012-2015թթ. բազմաթիվ էին Հայոց ցեղասպանության 100-րդ տարելիցի առիթով կազմակերպված միջոցառումները՝ հետևյալ խորագրերով. «Կոմիտաս», «Ո՞վ ենք մենք, որտեղի՞ց ենք գալիս, ու՞ր ենք գնում», «Ոգեկոչում», «Հիշում ենք և պահանջում», «100 դողանջ» (որը տեղի ունեցավ գյուղի 7-րդ դարի կառույց Սուրբ Թադևոս եկեղեցում 23.04.15թ. ժամը 19¹⁵) և այլն: Գրադարանի ջանքերով այցեր են կազմակերպվել Ծիծեռնակաբերդ և Հովհաննես Թումանյանի տուն-թանգարան: Բոլոր միջոցառումների ու այցերի տեսագրությունները, լուսանկարները պահպանվում են գրադարանի «Վերնատուն» բաժնում: Միջոցառումները լուսաբանվում են մարզային մամուլում և հեռուստատեսությամբ: Գրադարանավարուհին պարբերաբար հանդես է եկել հոդվածներով, որոնք տպագրվել են «Հայաստանի կուլտ. լուս», Մոսկվայի «Библиотекарь», ամսագրերում՝ արժանանալով պատվոգրերի:

1983թ. հանրապետության 5 լավագույնների թվում Դոմաշենի գրադարանը արժանացել է «Լավագույն գրադարան» կոչմանը, Հայաստանի կուլտուրայի մինիստրության դիպլոմի:

2013թ. մասնակցել է մշակութային «Էքսպո-2013» միջոցառմանը Վանաձորի քաղաքի տաղավարում՝ որպես լավագույն գրադարան:

Գրադարանում ստեղծված են բոլոր պայմանները՝ նոր սերնդին համապատասխան գրականություն մատուցելու, սպասարկումը բարձր մակարդակով կազմակերպելու համար: Հաղթահարվում են բոլոր խոչընդոտները՝ գյուղացուն գրքին ու գրադարանին մոտ պահելու, գրքի արժեքը բարձրացնելու համար: Այստեղ ճիշտ են ընկալվում գրքի նկատմամբ բնակչության հարգանքն ու վերաբերմունքը, ճիշտ է ընկալվում նաև գրադարանավարի դերը այս միջավայրում: Այսպես են ապրում Դմաշենի գրադարանն ու աշխատակազմը:

Այսօր անհրաժեշտ է արժևորել գյուղական գրադարանները, ուշադրություն դարձնել առկա խնդիրներին, որոնցից ամենակարևորը գրքային ֆոնդի համալրումն է: Պետք է ակնհայտ դառնա այն փաստը, որ գյուղական գրադարանները գործուն դերակատարում ունեն ազգաբնակչության մեջ:

FLORA GRIGORYAN

THE PRICE OF A BOOK

SUMMARY

Ddmashen is a village in Gegharkunik Province, with well equipped library, with rich history and active patrons. The everyday life of the rural library is described.